

Forn de calç i pedrera

Avinyonet del Penedès

Ubicació

Comarca: Alt Penedès
Lloc/Adreça: 08792 AVINYONET DEL PENEDÈS.
Emplaçament Camí de can Nicolau a Santa Susanna -

Coordenades:

Latitud: 41.33711
Longitud: 1.81095
UTM Est (X): 400509
UTM Nord (Y): 4576862

Classificació

Número de fitxa 08013-107
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Element arquitectònic
Estil / època: Contemporani
Segle XX
Estat de conservació Regular
Protecció Inexistent
Accés Difícil
Ús actual: Sense ús
Titularitat Privada
Titular: Ref. cad.: 008A00003

Fitxes associades:

[Forn d'obra de can Ferret](#)

[Santa Susanna/Caseriu de Santa Susanna](#)

Autoria de la fitxa J.M. Huéllamo - ARQUEOCIÈNCIA

Data de registre de la fitxa: dv., 15/11/2002 - 01:00

Descripció

Construcció de caire industrial a la qual s'accedeix mitjançant un caminet que es desvia a la esquerra, en agafar el camí que des de Can Nicolau mena a Santa Susanna. Es tracta d'un forn de calç, dins el qual es coïen o calcinaven les pedres calcàries per obtenir aquest producte. Es troba en una vessant de la muntanya que envolta en part la vall on s'ubica el caseriu de Santa Susanna, per sota del camí que baixa cap a aquesta vall del massís del Garraf, i uns metres abans d'arribar a l'indret on s'enlairen els pins de les descàrregues, en un medi tradicionalment ric en llenya. L'indret on s'ubica el forn és ric en calcària, per la qual cosa es va aprofitar com a pedrera, i està localitzat en un rost o pendís del terreny. El forn consisteix en una cavitat de més de deu pams de fondària, de forma circular, anomenada "caixa", al voltant de la qual s'aixeca una gruixuda paret feta de pedres en sec amb la cara bona a plom, que constitueix l'"olla", la qual, a partir de flor de terra, se segueix fent amb el mateix paredat ordinari però amb un bon peu de murada o talús a la part exterior fins a uns tres metres més d'alçada, deixant un portell o entrada al frontal, que quan s'ha de fer la calç, a mesura que es carrega el forn es va tapant amb una paret feta de pedres encallades en fang d'argila, reforçada amb dos tions, i en la part inferior de la qual s'ha deixat un forat per on s'encén el foc i s'alimenta durant el temps de la cuita. La cuita de calç es feia tradicionalment de la manera següent: voltant la vorera del cul de l'"olla" i amb pedres calcàries –que no siguin fogueres- es compon una paret d'una cinquantena de centímetres de gruix, la qual, així com va pujant –cada filada amb pedres més grosses i un poc sortides cap a fora-, va estrenyent el redol fins que forma una volta parabòlica "de pa de figa", con diuen els calciners- que es tanca a una alçada de 3,50 a 4 metres, al mateix temps que també s'ha omplert l'olla amb feixos de llenya. Es carrega la volta amb pedres més petites i s'acaba d'omplir el forn amb reble fins a formar un caramull arrodonit d'un metre d'alçada en el centre i morint a no res a les voreres, caramull que, abans de calar foc al forn, és cobert amb un "capell" fet d'una enfangada de calç espessa, deixant una faixa destapada de quatre o cinc pams d'amplària per tot el rodó, per on respira el forn els dos primers dies després d'encès i que després es va tapant a poc a poc fins a deixar un espirall de mig pam que dona pas a una flama de color ben vermell. Es coneix que el forn és cuit quan el caramull de reble s'ha baixat, els macs de les voreres de l'espirall han tornat blancs i la flama que surt també és blanca. Aleshores tapen amb pedres i fang la boca del forn, per on han passat la major part de les 150 dotzenes de feixos de llenya (1.800 feixos de 30 a 40 kgs.) que són els que cal cremar durant els onze dies que dura la cuita d'un forn de calç, que té l'olla de vint-i-dos pams de diàmetre. Al costat del forn i en una cantonada, hi ha una construcció de planta quadrangular dedicada a barraca o estança dels treballadors del forn. La construcció es troba en bon estat de conservació, i resulta destacable el cristal·litzat de la pedra de les parets interiors per efecte de l'ús de sauló per tal de restaurar les parets interiors que anaven caient, sauló que per les elevades temperatures es va vitrificar.

Observacions:

És un interessant exemple de forn de calç al terme d'Avinyonet, per formar un conjunt en bon estat de conservació a prop d'altres elements de gran vàlua patrimonial. Josep Esteve ens diu aquest refrany relatiu a l'ofici: "Qui fa calç, sempre anirà descalç", que es refereix a l'escassa remuneració de l'ofici.

Història

L'explotació de la pedra calcària del massís del Garraf ha estat una ocupació tradicional d'alguna gent del terme d'Avinyonet. Els que es dedicaven a aquesta feina, ho feien combinant-la amb d'altres ocupacions, com la de palmissers o carboneig, i a l'època de collita es dedicaven a treballar en l'agricultura. Aquest forn es va construir cap a l'any 1960, i en ell va treballar Josep Esteve Raventós. La cuita durava uns 10 a 12 dies. S'aprofitava la llenya de Santa Susanna, que es conservava seca a la barraca annexa. Es feien 3 hores de feina i 6 de descans. Tant aquest forn com els altres escampats per aquest territori del Garraf i immediacions del massís, van deixar d'utilitzar-se al instal·lar-s'hi l'empresa Pax.

Bibliografia

FULLANA, Miquel (1984) Diccionari de l'Art i dels Oficis de la Construcció. Mallorca: Editorial Moll.

